

Debattinlägg avseende ny utredning av speciallärarutbildningen

Källa: [Regeringen vill se ny speciallärarutbildning - Regeringen.se](#)

Glöm inte elever med rörelsehinder och hjärnskada i den nya speciallärarutbildningen

Regeringen utreder nu hur speciallärarutbildningen ska reformeras. Det är mycket positivt. Men en stor elevgrupp riskerar återigen att stå helt utan: elever med rörelsehinder och hjärnskada, till exempel vid en CP-skada. Idag finns ingen speciallärarinriktning för dem. Det är ett kritiskt glapp som måste täppas till.

När staten talar om speciallärare handlar det om etablerade inriktningar: för döva, synskadade och elever med intellektuell funktionsnedsättning. Dessa professioner har byggts under lång tid. Men elever som lever med kombinationen rörelsehinder och hjärnskada saknar helt motsvarande specialistkompetens i skolan.

Det handlar inte om att kunskapen brister ibland. Den saknas. Internationellt finns forskning om hur motorik, perception och kognition hänger ihop, men den finns inte i svensk speciallärarutbildning. Därför saknas en profession som förstår både rörelsehinder orsakade av hjärnskador och hur undervisning behöver utformas för att eleven ska utvecklas.

Ett systemfel

Kombinationen rörelsehinder och hjärnskada väcker pedagogiska behov som ingen befintlig inriktning täcker:

- Rörelsehindret påverkar **tillgången till lärmiljön**, vad man orkar och hur man kan delta.
- Hjärnskadan påverkar **kognition**, arbetsminne, initiativ och exekutiva funktioner.
- Grundläggande motoriska erfarenheter som andra barn får naturligt, som att krypa, utforska, förstå rumsförändring, kan utebli och behöver läras in pedagogiskt.
- Eleven behöver **alternativa sätt att utföra uppgifter**, strukturera och planera. Men också mötas av förväntan och tro på utvecklingsbarhet.
- Självtändighet byggs genom **metodisk undervisning**, inte enbart hjälpmedel eller assistans.

Detta kräver en utbildad speciallärare. Inte att assistenter, lärare eller föräldrar försöker fylla luckan.

Konsekvensen av glappet

Utan speciallärare med rätt hamnar ansvaret på elevassistenter utan pedagogiskt uppdrag, lärare utan verktyg och vårdnadshavare som tvingas koordinera.

Stödet blir splittrat och beroende av enskilda personers engagemang. Ingen skulle kalla det rörelseträning att köra en elev i rullstol runt skolgården? Ändå är det ofta den nivå av stöd som erbjuds.

Vad krävs nu?

För att reformen ska bli relevant måste regeringen tydligt inkludera **en speciallärarinriktning för elever med rörelsehinder och hjärnskada** i utredningen.

Avslutning

Likvärdighet. Betyder att **alla** elever ska ha tillgång till den specialistkompetens som krävs för att lära, utvecklas och bli så självständiga som möjligt.

Det är dags att erkänna det som länge bara varit tyst kunskap:

Elever med rörelsehinder och hjärnskada behöver - och har rätt till - en egen speciallärare.

Johan Klinthammar, ordförande RBU, Rörelsehindrade Barn och Ungdomar

Eszter Horváth Tóthné, grundare Move & Walk (pedagogisk träning för rörelsehindrade med hjärnskada)

Cecilia Hansen, rektor Innovitaskolan Joriel

Lars Mullback, egnerfaren med CP-skada, opinionsbildare

Jonas Sareld, engagerad i funktionshinderfrågor, rådgivare